महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत
<u>विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड करणेबाबत.</u>
तांत्रिक व आर्थिक मापदंड, मार्गदर्शक सूचना देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०११/प्र.क्र. २८/रोहयो-१
नियोजन विभाग (रोहयो प्रभाग)
मंत्रालय,मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक : ९ मे, २०११.

वाचा : १) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, २००५
२) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.रोहयो -२००५/प्र.क्र.१९४/रोहयो-१० दिनाक २३ डिसेंबर, २००५
३) महाराष्ट्र रोजगार हमी अधिनियम (सुधारित) कायदा, २००६
४) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१०/प्र.क्र.३५/रोहयो-१ दि. ९ डिसेंबर, २०१०
५) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१०/प्र.क्र.११४/रोहयो-१ दि. २२ फेब्रुवारी, २०११
६) शासनपत्र क्र मग्रारो-२०११/प्र.क्र.१०/रोहयो-१ दि. १४ फेब्रुवारी, २०११
७) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र. मजुरी-२०११/प्र.१५/मग्रारो-१,दि. १९/३/२०११

<u>प्रस्तावना :-</u>

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अधिनियम, २००५ अंतर्गत राज्यामध्ये मग्रारोहयो टप्प्याटप्प्याने सुरु करण्यात आली असून दिनांक १ एप्रिल, २००८ पासून संपूर्ण राज्यामध्ये कार्यान्वित करण्यात आली आहे. तदनुसार संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २३ डिसेंबर, २००५ मधील अनुज्ञेय कामात रोपवाटिका व वृक्ष लागवड इत्यादींचा समावेश आहे. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा सन २००५ मधील शेडयुल-१ मध्ये अनुज्ञेय कामात वनीकरण व झाडे लावणे (Afforestation and tree planting) यांना प्राथमिकता दिलेली आहे.

२. तदनुसार संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०११ अन्वये विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड करण्यासाठी तांत्रिक व आर्थिक मापदंड तसेच मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. तथापि संदर्भाधीन शासन पत्र दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०११ अन्वये महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत करण्यात येणाऱ्या अकुशल कामासाठी मजुरीचा दर रुपये १२७/- प्रति दिन निश्चित करण्यात आला आहे. तेव्हा सुधारीत मजुरीच्या दरानुसार संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड करण्याबाबतचे आर्थिक व तांत्रिक मापदंड सुधारित करण्याचा प्रस्ताव सादर केला होता. सदर सुधारित मापदंडाबाबत विभागांतर्गत कार्यरत तांत्रिक समितीने दिनांक २८ एप्रिल, २०११ च्या बैठकीत चर्चा करुन शिफारशी सादर केल्या आहेत. सदर शिफारशीस अनुसरुन विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड करण्यासाठी तांत्रिक व आर्थिक मापदंडाबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

<u>शासन निर्णय :-</u>

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत तसेच महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या तरतुदी अन्वये सुधारीत मजुरी दर रुपये १२७/- प्रतिदिन प्रमाणे ग्रामीण भागांना हरीत

करण्यासाठी गावठाण, शाळेचे प्रांगण, मंदिर परिसर, बाजार परिसर, कार्यालयाजवळ, विहिरीचे जवळ, स्मशानभूमी परिसर व ग्रामपंचायत हददीतील इतर उपलब्ध जागेत विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड या बाबीच्या सुधारीत तांत्रिक व आर्थिक मापदंडास शासन पुढीलप्रमाणे मान्यता देत आहे. सुधारीत सविस्तर दरपत्रक **परिशिष्ट-अ** सोबत जोडण्यात आले आहेत.

मुददा	रोपांची संख्या	आर्थिक मापदंड		तांत्रिक मापदंड
		प्रति घटक खर्च रुपये	प्रति रोप खर्च रुपये	
महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत गावठाण, शाळेचे प्रांगण, मंदिर परिसर, बाजार परिसर, कार्यालयाजवळ, विहिरीचे जवळ, स्मशान परिसर व ग्रामपंचायत हददीतील इतर उपलब्ध जागा इत्यादी ठिकाणी विखुरलेल्या स्वरुपात उंच रोपांची लागवड.	१००	३५,६४६/-	३५६/-	खडडयांचा आकार ६०x६०x६० सें.मी. दोन रोपांतील अंतर कमीत कमी ४ मीटर असावे. तसेच १८ महिने वयोमानाची उंच, सदृढ, दर्जेदार व निवडक रोपांची लागवड करावी.

२. संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २२ फेब्रुवारी २०११ अन्वये विहित केलेल्या अटी व शर्ती तसेच निकष, कार्यपध्दती व तत्सम अनुषंगीक बाबी यापुढे तशाच लागू राहतील.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in. या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०११०५१३१११२१४००१ हा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ह.मे. शिंदे)
मुख्य अभियंता तथा सह सचिव

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे खाजगी सचिव.
मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
सर्व मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन.
सर्व अतिरिक्त मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग, मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त.
आयुक्त (कृषि),महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
मुख्य अभियंता, लघुपाटबंधारे (स्थानिक स्तर), पुणे.
प्रधान मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य,पुणे
संचालक, भुजल सर्व्हेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
उप सचिव (रोहयो समिती), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
सर्व जिल्हाधिकारी (बृहन्मुंबई वगळून)
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.
महासंचालक, अर्थ व सांखिकी संचालनालय, मुंबई.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई. (प्रसिध्दी करीता),
विभागीय कृषि सहसंचालक,ठाणे,पुणे,कोल्हापूर,नाशिक,औरंगाबाद,अमरावती,नागपूर, लातूर.
सर्व अधीक्षक कृषि अधिकारी,

सर्व सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्ते, नागपूर/अमरावती/औरंगाबाद/नाशिक/पुणे/
कोंकण वृत्त ठाणे.
सर्व मुख्य वन संरक्षक/सर्व उप वनसंरक्षक.
सर्व विभागीय वन संरक्षक/सर्व विभागीय मृदसंधारण अधिकारी.
सर्व उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग,
सर्व प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,
महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ व २, मुंबई व नागपूर,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
सर्व कार्यासन अधिकारी, रोहयो प्रभाग व जलसंधरण विभाग.
निवडनस्ती / सारग्रंथ रोहयो-१

परिशिष्ट - अ

विखुरलेल्या स्वरुपात स्वतंत्र वृक्षलागवड - खड्डे - ०.६० X ०.६० X ०.६० मी. आकारमानाचे.

दोन रोपांतील अंतर कमीत कमी ४ मीटर असावे.

गावठाण, शाळेचे प्रांगण, मंदिर परिसर, विहिरींचे जवळ, कार्यालय, स्मशासन परिसर व ग्रामपंचायत हददीतील इतर उपलब्ध जागा इत्यादी ठिकाणी जास्तीत जास्त १०० रोपांची (१८ महिने वयोमानाची) लागवड करणे.

दैनंदिन मजुरीचा दर रु १२७/-

अक्र	तपशील	मनुष्य दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण
१	२	३	४	५	६
अ	**लागवड पूर्व कामे**				
१	सर्वेक्षण व सिमांकन ०.०३ मदिन प्रति ५० खड्डे	०.०६	७.६२	०.००	७.६२
२	खड्डे आखणी करणे १०० खड्डे - ०.१३ मदिन प्रति ५० खड्डेसापुरु प्रति ५० खड्डे	०.२६	३३.०२	४.४८	३७.५०
३	खड्डे खोदणेआकार ०.६०X०.६०X०.६० मी एकूण खड्डे १००- ७.६८ मदिन प्रति ५० खड्डे	१५.३६	१९५०.७२	०.००	१९५०.७२
	एकूण	१५.६८	१९९१.३६	४.४८	१९९५.८४
	मजुर कल्याण खर्च २.७० %				५३.८९
	आकस्मिक खर्च २ %				३९.९२
	एकंदर एकूण	१५.६८	१९९१.३६	४.४८	२०८९.६४
ब	**प्रथम वर्ष कामे**				
४	०.६० X ०.६० X०.६० मीआकाराचे १०० खड्डे सभोवतालच्या चांगल्या मातीने भरणे. भरतेवेळी खड्ड्यात सिंगल सुपर फॉस्फेट, लिंडेन बुरशीनाशके, किटकनाशके, कंपोस्ट / शेणखत प्रत्येक खड्ड्यात टाकणे २.५ म. दिन प्रमाणे प्रति ५० खड्ड्यांसाठी.	५.००	६३५.००	२००.००	८३५.००
५	निवडक रोपे खरेदी करणे ११० उंच रोपे त्यापैकी ७०% रोपे शोभिवंत व सावली देणाऱ्या प्रजाती व ३० % रोपे फळझाडे तसेच निवडक व धार्मिक महत्व असलेले वृक्ष याप्रमाणे प्रति रोप रु.५०/-	०.००	०.००	५५००.००	५५००.००
६	रोपवाटिकेपासून रोपवन क्षेत्रापर्यंत ११० रोपांची भरणीवाहतुक व रोपे लागवडीच्या जागेवर ठिकठिकाणी उतरवून ठेवणे १ म. दिन ५५ रोपांना व सा.पु. रु. ३००/- प्रति ५५ रोपांसाठी	२.०	२५४.००	६००.००	८५४.००
७	१०० रोपांची लागवड करणे २.०१ म. दिन ५० रोपांसाठी	४.०२	५१०.५४	०.००	५१०.५४
८	मरअळीच्या ठिकाणी १० टक्के (१० रोपे रोपांची खड्ड्यांमध्ये लागवड करणे ०.२० म.दिन प्रति ५ रोपांना.	०.४०	५०.८०	०.००	५०.८०

उ. मे. शिंदे
मुख्य अभियंता व सहसचिव
(नियोजन व रोहयो)
नियोजन विभाग
मंत्रालय, मुंबई - ३२.

D:\2011\egs1D:\2011\egs12010 CR-28 ETIVRUT

९	रोपांसभोवती काटेरी फांद्यांचे कुंपण करणे व आवश्यकतेनुसार त्याची दुरुस्ती करणे १३.३९ मदिन ५० रोपांसाठी	२६.७८	३४०१.०६	७०३.००	४१०४.०६
१०	१०० रोपांना निंदणी व माती सैल करुन आळे करणे (३ वेळा) आणि पाणी देण्यासाठी आळी करुन माती सैल करणे ३.४० म.दिन प्रति ५० खड्ड्यांसाठी व आवश्यकतेनुसार खते देणे.	६.८०	८६३.६०	४५.००	९०८.६०
११	संरक्षण व देखभाल व संगोपन -	२४.२८	३०८३.५६	०.००	३०८३.५६
१२	गरजेनुसार १०० रोपांना प्रति रोप २० लिटर प्रमाणे ४ वेळा पाणी देंणे (५० रोपांना ६ वेळा पाणी देणेसाठी ३.७ म.दि त्यात रु. ३८७.४०/- बैलगाडी, भाडे गाडीवान व बैलजोडी यांचेवर खर्च रोहयो बाब क्र २८ (शा. नि. दि. ०९/११/२००९) व १ मजूर पाणी देणेसाठी असे एकूण रु. ५१४.४०/- प्र.म.दिन ऑक्टोबर,जानेवारी, फेब्रुवारी,मार्च	४.९४	२५४१.१४	०.००	२५४१.१४
	एकूण	७४.२२	११३३९.७०	७०४८.००	१८३८७.७०
	मजुर कल्याण खर्च २.७० %				४९६.४७
	आकस्मिक खर्च २ %				३६७.७५
	एकंदर एकूण	७४.२२	११३३९.७०	७०४८.००	१९२५१.९२
क	**द्वितीय वर्ष कामे**				
१३	१०० रोपांना निंदणी व माती सैल करुन आळे करणे. (३ वेळा)आणि पाणी देण्यासाठी आळी करुन माती सैल करणे ३.४०मदिन प्रति ५० खड्ड्यांसाठी व आवश्यकतेनुसार खते देणे	६.८०	८६३.६०	४५.००	९०८.६०
१४	संरक्षण व देखभाल व संगोपन - द्वितीय वर्ष - एप्रिल ते मार्च	२९.४२	३७३६.३४	०.००	३७३६.३४
१५	गरजेनुसार १०० रोपांना प्रति रोप २० लिटर प्रमाणे ५ वेळा पाणी देंणे (५० रोपांना ६ वेळा पाणी देणेसाठी ३.७ म.दि त्यात रु. ३८७.४०/- बैलगाडी, भाडेगाडीवान व बैलजोडी यांचेवर खर्च रोहयो बाब क्र.२८ (शा.नि.दि.०९/११/२००९) व १ मजूर पाणी देणेसाठी असे एकूण रु. ५१४.४०/- प्र.म.दिन एप्रिल२ वेळा, मे २ वेळा व ऑक्टोबर १वेळा	६.१६	३१६८.७०	०.००	३१६८.७०
	एकूण	४२.३८	७७६८.६४	४५.००	७८१३.६४
	मजुर कल्याण खर्च २.७० %				२१०.९७
	आकस्मिक खर्च २ %				१५६.२७
	एकंदर एकूण	४२.३८	७७६८.६४	४५.००	८१८०.८८

(स. मे. शिंदे)
मुख्य अभियंता व सहसचिव
(रोहयो)
नियोजन विभाग
मंत्रालय, मुंबई - ३२.

ड	**तृतीय वर्ष कामे**				
१६	१०० रोपांना निंदणी व माती सैल करुन आळे करणे (३ वेळा) आणि पाणी देण्यासाठी आळी करुन माती सैल करणे ३.४०म. दिन प्रति ५० खड्ड्यांसाठी व आवश्यकतेनुसार खते देणे	६.८०	८६३.३०	४५.००	९०८.६०
१७	संरक्षण व देखभाल व संगोपन - तृतीय वर्ष - एप्रिल ते मार्च	२९.४२	३७३६.३४	०.००	३७३६.३४
१८	गरजेनुसार १०० रोपांना प्रति रोप २० लिटर प्रमाणे २ वेळा पाणी देंणे (५० रोपांना ६ वेळा पाणी देणेसाठी ३.७ म. दि. त्यात रु.३८७.४०- बैलगाडी, भाडेगाडीवान व बैलजोडी यांचेवर खर्च रोहयो बाब क्र.२८ (शा.नि.दि. ०९/११/२००९) व १ मजूर पाणी देणेसाठी असे एकूण रु. ५१४.४० प्र.म.दिन एप्रिल १ वेळा, मे १ वेळा	२.४६	१२६५.४२	०.००	१२६५.४२
	एकूण	३८.६८	५८६५.३६	४५.००	५९१०.३६
	मजुर कल्याण खर्च २.७० %				१५९.५८
	आकस्मिक खर्च २ %				११८.२१
	एकंदर एकूण	३८.६८	५८६५.३६	४५.००	६१८८.१५

गोषवारा

अक्र	तपशील	म.दिन	मजुरी	साहित्य	इतर खर्च	एकूण
१	लागवड पूर्व कामे	१५.६८	१९९१.३६	४.४८	९३.८०	२०८९.६४
२	प्रथम वर्ष कामे	७४.२२	११३३९.७०	७०४८.००	८६४.२२	१९२५१.९२
३	द्वितीय वर्ष कामे	४२.३८	७७६८.६४	४५.००	३०३.३३	८११६.९७
४	तृतीय वर्ष कामे	३८.६८	५८६५.३६	४५.००	२७७.७९	६१८८.१५
	एकंदर एकूण	१७०.९६	२६९६५.०६	७१४२.४८	१५३९.१४	३५६४६.६८

प्रति रोप खर्च रु. ३५६/-

[redacted]

(सही)

ह. मे. शिंदे
मुख्य अभियंता व सहसचिव
(नियोजन व रोहयो)
नियोजन विभाग
मंत्रालय, मुंबई - ३२.